DEPOT LEGAL
LE DIRECTEUR GERANT
DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 49/04
ANNAM — HUE

NĂM THỨ 11 — SỐ 1097 — 丁亥年七月十四日 — NGÀY THỨ NĂM 19 AOUT 1937

GIÁ BÁO: Mỗi số 0$04
THƯỜNG NƯỚC: Một năm 6$00 — Sáu tháng 3.10 — Ba tháng 1.60
PHÁP VÀ THUỘC-ĐỊA PHÁP: Một năm 7$00 Sáu tháng 3$00
NGOẠI QUỐC: Một năm 11$00 Sáu tháng 6$00
Mua báo và đăng quảng-cáo xin trả tiền trước.

TIẾNG-DÂN

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY
Số 123, đường Bông-Ba, HUẾ
Điện-thoại số 62 — Đánh giây thép: TIENGDAN HUE
Chủ-nhiệm kiêm chủ-bút HUYNH-THUC-KHANG
Quản-lý TRAN-DINH-PHIÊN

« Lời ngay trái tai mà lợi cho việc làm ».

HOÀN-CẢNH XỨ ĐÔNG-DƯƠNG VỚI VIỆC PHÒNG THỦ

Hiện ở xứ nầy theo tình cảnh hiện thời thì không vấn đề gì quan hệ cần thiết hơn là vấn đề phòng thủ Đông-dương, hoặc trực tiếp, hay gián tiếp.

Trong bản đồ người Nhật-bản vẽ rõ cái giả tâm « làm chủ Á-đông, thấy bao quát cả Miến điện, Xiêm-la, tây-bá-lợi-á và Tân-gia-ba, tức là xứ Đông-dương đã nằm trong phạm vi mà người Nhật đã vạch đó.

Trong bản đồ người Xiêm toan chiếm đoạt lại đất củ cũng gồm có mấy miền đất biên giới Cao-man, Lào và Trung Bắc-kỳ.

Hiện nay Nhật đã khuấy rối Hoa Bắc và cả Hoa Trung Hoa Nam, lục quân và thủy quân Nhật ở Phúc-kiến, Đài-loan gần tột bên cạnh nước ta. Xiêm lại tuyên bố hủy bỏ hiệp ước Pháp Xiêm đã ký ngày trước mà tự do hành động.

Kẻ hiểm tượng xứ Đông-dương, tưởng không lúc nào nguy ngập hơn lúc nầy, mà trên con đường « Pháp Nam hiệp tác » tưởng không lúc nào cần thiết hơn lúc nầy.

Tô-đông-ba một nhà văn hào trứ danh ở phương Đông có nói:

« Khi thiên hạ vô sự, thì lời nói của bậc hiền triết, nhẹ như lông hồng; mà trong lúc thiên hạ có việc thì lời nói kẻ thất phu, nặng như núi Thái-sơn ». Vì sao? vì lúc bình thời thì lời nói có đích xác thiết thực đến đâu cũng không mấy ai để ý; đến lúc nhiều việc, cảnh tượng nguy hiểm đã bày rõ trước mắt, nền có chút gì động chạm cũng sanh mối cảm xúc mà khiến người suy nghĩ. Không phải lời nói của kẻ thất phu nầy, có hơn lời nói của bậc hiền triết kia, song hoàn cảnh có khác mà thành ra nặng nhẹ không đồng nhau.

Đông-dương hiện thời, chính đứng vào cái cảnh « thiên hạ đa sự » nói trên, vậy xin lấy lời nói của kẻ thất phu mà hiến cùng nhà đương cuộc đại chánh trị, đại quân lữ nước Pháp, mong có để ý suy xét hơn lúc bình thời kia chăng?

Lời nói thất phu thế nào?

Hiện tình trong xứ gần đây, nào phong trào nào nức trông phái bộ Ủy viên điều tra của Chánh phủ bình dân, nào lời yêu cầu của phái thợ thuyền đình công cùng hạn thanh niên tri thức thất nghiệp, nào xin đại xá, ban luật lao động, cho đến hô hào xin quyền tự do lập nghiệp đoàn, tự do ngôn luận v. v. chánh phủ đã để ý xem xét và trù cách giải quyết, chúng tôi không cần phải nhắc lại cho phiền rộn. Chúng tôi xin thuật lại lời nói của bậc hiền triết đã nói về tình cảnh ở xứ nầy trong lúc bình thời, mà lâu nay hoặc vì mối nghi ngờ, hoặc vì nhiều cớ khác nên chưa được chánh phủ để ý một cách chăm chỉ. Ấy là:

1) Bức thơ điều trần của cụ Phan-châu-Trinh năm 1906;

2) « Pháp-việt-đề-huề chính kiến thơ » của cụ Phan-bội-Châu năm 1918.

Nói về nội tình xứ nầy, từ việc xâu thuế, quan lại cho đến những mối ngăn trở chê dậy trên con đường Pháp Nam hiểu nhau, tưởng không có bài nào—dầu cho nghị trường, báo chí xứ nầy mở mang đã nhiều — nói được rõ ràng như bức thơ điều trần kia. Mà nói về ngoại thế thì dầu ngày nay cuộc diện có biến thiên nhiều mà cái hiện tượng về hoàn cảnh Đông-dương, tưởng bức thơ « Pháp-việt-đề-huề » kia, đã chỉ vạch rất tường tế.

Vậy đứng trước tình cảnh Đông-dương mà nói đến công cuộc đối nội phòng ngoại, mong chánh phủ Bảo hộ xét lại những lời lẽ trong 2 bức thơ nói trên. Một đều hiển nhiên là 2 bức thơ ấy cách nay đã 20, 30 năm mà thử dở ra đọc lại, tình hình hiện tại, vẫn không thay đổi là bao nhiêu.

Trái lại, nói « hợp tác » mà cái màn cách biệt Pháp Nam, không dở toang, nói « phòng thủ » mà nhân dân trong xứ còn mang cái nạn lo « đói dốt », trăm người đến 99 người không biết việc binh là gì, không biết cầm súng v.v... như vậy mà đối với các nước láng diềng theo chế độ « toàn quốc động viên », thiệt người Nam dầu có sẵn lòng hùn sức cùng người Pháp để bảo thủ đất nước quyền lợi chung, mà chỉ có hai bàn tay trắng thì biết lấy gì mà hùn vào cho có thực hiện!

« Lời ngay trái tai mà lợi cho việc làm ». Mong các nhà cầm sanh mạng xứ nầy lưu ý thay!

THỨC-TỰ-DÂN

CHUYỆN ĐỜI

Sau trường tranh đấu....

Người ta bảo đời người là một cuộc tranh đấu vô cùng tận; tranh đấu với độc trùng ác thú, tranh đấu với nước lửa, với các sức mạnh trong vũ trụ, tranh đấu với cả hoàn cảnh để mưu lấy cái sống hằng ngày. Nhưng cuộc đời đầu tiên còn đơn giản; mà sau mới từ chỗ đơn giản đi đến chỗ phức tạp, rồi cuộc tranh đấu lại càng bày ra đủ cả thiên hình vạn tượng, càng phức tạp hơn. Ở giữa cuộc đời mới nầy, chỉ để mưu sự sống mà cuộc tranh đấu đã thấy chịu gật gao vì những vi trùng, những ma bệnh truyền nhiễm mà trước kia ông bà ta chưa hề biết đến. Huống cái đời người ở buổi nầy, không phải chỉ có phần hình thức. Những điều kiện tinh thần của cuộc sống mới lại đem đến cho ta những cuộc tranh đấu mỗi ngày mỗi mới. Tranh đấu về phương diện kinh tế, tài-chính, khoa-học, chính-trị, mỹ-thuật... Bao nhiêu cuộc tranh đấu là bấy nhiêu cuộc chiến thắng mà chúng ta cần phải trải qua mới mong được sinh tồn và hoạt động theo lương tâm chi hướng.

Ví dụ như vừa rồi đây, vắng mặt độ giả hơn hai mươi ngày, chẳng có người cũng đã rõ ràng trong thời gian ấy Lạc-nhân mình đương dấn mình vào một trường tranh đấu đặc biệt... tranh đấu ở cuộc tuyển cử vừa rồi.

Gọi là tranh đấu, thường cũng đáng cái tên một cuộc tranh đấu thật. Huống tranh đấu mà có vẻ kịch liệt, nào nhiệt hơn những trường hợp tranh đấu trong cuộc tuyển cử mọi năm nhiều.

Tranh đấu vì tiền chăng? Tranh đấu vì lợi chăng? Tranh đấu vì danh dự hão huyền chăng? Thật thì sau một trường tranh đấu, « cháy nhà lôi mặt chuột », ít nữa từ nay về sau sẽ không bị một số người mượn những cớ để đổi mà lừa phỉnh ai nữa.

Vì vậy mà mình tưởng khi nào có tranh đấu cũng có hay và sau một trường tranh đấu bắt thêm nhiều chuyện mới.

Lạc-nhân

QUANH CUỘC TRUNG-NHẬT XUNG ĐỘT

NGUYÊN-NHÂN CUỘC ĐỔ MÁU Ở LƯ-CẦU-KIỀU

(Tiếp theo và hết)

Người Nhật đối với đạo quân 29

Xem cách 2 bên bố trí về mặt quân sự, bên Nhật tấn hành cuộc xâm lược rất hăng hái, còn bên quân Tàu trù cách phòng ngự cũng bền bỉ, nhứt là đạo quân 29, công nhiên làm cái gai trước mắt người Nhật.

Đạo quân 29, sau trận kháng chiến ở Trường thành, tổn hại quá nhiều. Nhưng từ dời trú sang tỉnh Hà bắc, lương hướng cấp phát sung túc hơn trước, khí giới cũng đầy đủ, nên thực lực có bề bền vững hơn lúc ở đồn Hy phong nhiều. Kể ngạch số quân lính và binh viện so với quân Nhật trú ở Hoa bắc, nhiều hơn xấp 5, 7 lần.

Đối với đạo quân 29, người Nhật lâu nay biết rằng thực lực mình còn kém, và sự kinh nghiệm về trận đánh ở Hy phong, quân Nhật đã nhớ vết thương sâu sắc ấy, nên đối với đạo quân đáng ghê kia, người Nhật một mặt thì hăm dọa yểm bức, một mặt khác lại giả cách liên lạc để phỉnh gạt, mục đích là muốn làm thế nào cho đạo quân 29 tuân phục theo ý mình, bảo gì nghe nấy, để tiêu diệt thực lực và bài trừ tư tưởng kháng Nhật của nó.

Vì mục đích ấy, người Nhật đã dùng lắm cách rất công phu: nào hạ cấp quân Nhật, cùng hạ cấp đạo quân 29 liên hoan với nhau, như mời đạo quân 29 tổ chức đoàn quân sự khảo sát sang Nhật; mời tướng lãnh cao cấp đạo quân ấy sang Nhật tham quan các cuộc thao diễn; khuyên dùng người Nhật làm cố vấn.... Người Nhật trổ đủ ngọn liên lạc rất khôn khéo, song lo lắm tử tế đến đâu, chỉ 1 lần gây mối giận, đủ làm cho sự tử tế kia tiêu mất, huống là đã nhiều lần gây đã!

Năm trên, ở Đại cô và Đường cô, đạo quân 38 cùng quân Nhật xung đột, ở cửa tây Bắc bình, quân Trung Nhật hai bên xung đột nhau. Việc lớn thì 18-9-36, trận xô xác ở Phong đài v. v.., khiến cho tấm lòng trong sạch của cán bộ hạ cấp đạo quân 29, đã in sâu một câu châm ngôn: « *Người Nhật không thể chơi được* ».

Đạo quân 29 đã có đoạn quang minh trên lịch sử, dầu không bị áp bức, cũng lo trù cách phấn khởi; huống bị bức đến 1 lần, 2 lần, 3 lần, 4 lần thì còn nhịn thế nào được? Thành có tấn kịch bom súng chọi nhau ở Lư cầu.

Sau cuộc xung đột phát sanh

Cái mối gây ra cuộc xung đột nầy, các báo đã nói rõ. Đây chỉ nói chỗ yếu điểm về động cơ và cái mục đích muốn hoàn thành của người Nhật.

Như nói thả nào quân bộ ở Đông kinh trước việc đã có mật lệnh chỉ thị cho quân đồn Hoa bắc làm theo kế hoạch đã định sẵn.... nhận thế ra dài cao cái động cơ kia thái quá; còn nói quân bộ thả nào và quân đồn Hoa bắc không đồng ý nhau, thì ra quân bộ Nhật không có tổ chức, lại nhận ra quá thấp. Bình tâm mà nói, cả thả nào quân bộ và cán bộ cao cấp ở Hoa bắc vẫn dự định sẵn. Song theo cái lệ trước ở Phong đài, nhận rằng quân Nhật chỉ tỏ thái độ cường

(Xem qua trang 3 cột 1)

Câu đối tặng Tiếng-Dân vào ngày KỶ NIỆM 10 TUỔI

(Tiếp theo và hết)

XXXXIII

Bút rìu gang thép, làng báo một tay già, bao ngày tháng, bao nhiêu TIẾNG lắm, sống với non sông đâu hạn tuổi.

Chỉ sắt vàng thâu, trò đời trăm mặt mới, nhẫy lợi quyền, ở nầy DÂN chúng, gắng nên mày mặt đáng xưng trai.

XXXXIV

DÂN nghèo đói mong đặng văn-minh, ngày qua, tháng qua, thời-gian cứ qua, đời chẳng nhìn lời, có TIẾNG không có miệng.

TIẾNG than trách tỏ đều thống khổ, trước vậy, nay vậy, mai sau cũng vậy; trời còn cho sống, vì DÂN chớ vì ai.

Dân sót

Hoa kiều giúp nước

(Ở Nam-kinh có ngày thu nhận được 44.000 đồng)

Từ cuộc Hoa bắc xảy ra, không chỉ các lãnh tụ quân giới chánh giới Trung hoa đều một mặt chủ trương kháng Nhật, mà nhân dân đâu đâu cũng nổi lòng công phẫn, nào tẩy chay hàng Nhật, nào coolie các miền phụ đều không thêm cất hàng hóa cho tàu Nhật, nhứt là Hoa kiều ở nước ngoài gởi tiền về giúp việc quân sự càng hăng hái.

Tín Thượng hải ngày 11-8-37 nói nội một ngày 10-8 ở Nam kinh thu tiền Hoa kiều các nơi gởi về có 44.000 đồng. Trong có 1 người Hoa kiều ở Nữu ước một mình quyên đến 2500 đồng!

Lại một người quyên 100 mẫu ruộng để bán lấy tiền giúp nước

Một người dân Đông ngôn, tỉnh Giang tô tên là Cô-kiên-Tranh, tỉnh nguyện đem 100 mẫu ruộng quyên giúp chánh phủ để bán lấy tiền dùng vào việc chiến tranh, nếu chiến tranh kéo dài ý sẽ quyên thêm 400 mẫu nữa. Chánh phủ Giang tô đã tiếp nhận số quyên ấy và tỏ lời khen ngợi.

Luật không cấm sự cúng giỗ ông bà, mà sao còn bị phạt?

Theo lễ giáo lưu truyền nước ta, trên từ vua quan, dưới đến dân thứ, thờ phụng tổ tiên, lấy việc tế tự làm trọng, đã thành như quốc giáo; mối tin ngưỡng ấy in sâu vào lòng người. Nếu ai bỏ giỗ bỏ chạp, thì bị tiếng công chúng mỉa mai, cho là hạng người vong bản vô đạo. Vì lẽ ấy, nên từ xưa đến nay, nhơn dân ai cũng sùng trọng việc cúng giỗ ông bà, tổ tiên, dầu gặp hoàn cảnh thế nào cũng không nỡ bỏ nền lễ giáo ấy. Xem bộ Hoàng Việt-Hình-Luật mới ban bố có chú trọng về mặt tự hợp để giữ gìn trật tự cho nhơn dân, mà ở dưới mục thứ IV, điều thứ 136, đoạn sau điều ấy cũng có nói rõ:

«... Nhưng trừ ra khi có việc gia lễ hay là việc tế tự, cùng những sự hội hợp thuộc về các tiết lễ và các tục lệ, thì khỏi xin phép trước. »

Xem đó, chứng rõ rằng Triều đình chú ý về sự bảo tồn phong tục, duy trì lễ giáo, nhứt là về sự cúng tế, cưới gả trong gia đình, làng họ, không buộc phải xin phép trước.

Trong năm 1930-31, nhân trong tỉnh Quảng-Ngãi có phong trào lộn xộn, lúc bấy giờ nhà nước vì gìn giữ cuộc trị an, vì bảo vệ nền trật tự, nên ở các đồn có thiết quân luật, các địa phương có rất lịch giới nghiêm, phàm nhơn dân ở hương thôn, ai có cúng tế hay cưới gả gì, phải do quan địa phương xin phép, và sẽ do đồn binh cử tại trinh hiểm, mới được thi hành; nếu không tuân lệnh bị phạt. Bộ chẳng qua mệnh lệnh thi hành tạm trong thời gian có hiểu loạn ấy thôi. Kế khi nền trị an đã khôi phục và nhơn dân đã yên tịnh làm ăn, thì cái lệnh cấm kia, cũng đi theo thời gian mà tiêu đi. Nghiệm như năm 1932-33, nhơn dân có sự cúng tế hay cưới gả, đến Phủ xin phép, quan Phủ tiền lý (Nguyễn-lương-Bình, phủ Sơn-tịnh) có phê nhiều lời đại ý rằng: « Quan hôn tang tế, bất tại cấm lệ. » 冠婚喪祭不在禁例

thì rõ cái lệnh tạm thời kia đã không còn làm phiền dân nữa.

Ấy vậy mà đã hết Sơn-tịnh, sau khi biến loạn, còn có một số ít hoặc vì sự hiểm nghi, mỗi khi có cúng tế tiệc tiệc thì vẫn phải đến nha xin phép; cho đến làng xóm cúng tế tại đình miếu, cũng phải xin phép; tư gia có con cưới vợ hay gả chồng ở đồng một làng hay một tổng với nhau, bên trai đi xin phép đi cưới vợ con nhà bên gái nọ, mà bên gái cũng phải xin phép rằng có con gái gả lấy chồng với anh trai kia; sự phiền lụy không thể kể hết, nên nhân dân có tiếng than vãn. Vì không xin phép thì sẽ bị bắt, bị đòi, có người bị giam phạt nữa nọ. Dưới đây xin chứng một việc của đương sốt dẻo:

Nguyễn-Học ở làng Đông-dương, tổng Tịnh-hòa, phủ Sơn-tịnh, ngày 1 tháng 7 ta (6-8) nhân ngày cúng giỗ ông bà, có làm thịt heo cúng, có mời bà con đến dự. Chính trong lúc ấy, có phái phủ về nhà Nguyễn-Học khám xét và biên tên hiệu điền 9 người. Khi về nha, quan Phủ xử phạt 1$20, về sự cúng giỗ không xin phép (!!) (Biên lai phạt số 84)

Đấy là một vụ trong các vụ phạt khác, nhơn dân thường nghe than vãn luôn. Vả lại, giữa lúc nhơn dân yên tịnh, chỗ không phải ở vào trường hợp như trước năm 1930, chỉ có sự cúng tế là sự tín ngưỡng lưu truyền theo quốc tục, theo tôn giáo, có mấy nghìn năm, nay tổ ai cúng tế không xin phép, lại bị xét, bị phạt, thật là oan ức. Huống pháp luật đã trừ người, không cấm về sự tự hợp tế tự nầy. Nếu bắt buộc sự cúng tế ở gia đình mà cũng xin phép như thế, dân gian sẽ có nhà bỏ giỗ, bỏ chạp thì phong tục tốt đẹp giữ gìn mấy ngàn năm nữa biến mất, sẽ ra sao?

Tương Cách phê nên thêm chước cho đúng với nghĩa bảo tồn quốc giáo.

B. N.

TỪ Á SANG ÂU

CUỘC TRUNG-NHẬT

Nhân việc 2 vị thủy quan chết ở Hồng khẩu, một đoàn chiến hạm Nhật tới đậu ở Thượng hải — Đại quân Nhật tập trung đánh Nam khẩu—35.000 Hồng quân và 200 vỏ quan Nga gia nhập vào quân Tàu — Quân hai bên đã xáp trận ở nhiều nơi — Việc giải hòa không hy vọng — Cuộc đại chiến sẽ phát hiện nay mai

35.000 HỒNG QUÂN GIA NHẬP QUÂN TÀU

Thượng-hải, 9-8 — Có tin rằng 35.000 Hồng quân đã tiến sang biên cảnh Sát Kỳ để gia nhập quân Tàu do mệnh lệnh chánh phủ Trung ương chỉ huy, có 5 đại đội tổ chức rất hoàn toàn, đồ quân khí toàn đồ tối tân.

LẠI 200 VỎ QUAN NGA QUA GIÚP TÀU

Thiên tân, 10-8 — Theo tin của Nhật có 200 vị vỏ quan Nga đã đến Sát Kỳ để vào đội Hồng quân Tàu đánh Nhật

ĐẠI QUÂN NHẬT TẬP TRUNG ĐỊNH ĐÁNH NAM KHẨU

Nam kinh, 10-8 — Ở Nam khẩu quân Tàu đã dự bị kiên cố và đương lo việc đề phòng vì 25.000 quân Nhật rầm rầm kéo đến gần, quân Nhật định theo đường xe lửa Bình — Tuy đánh Nam khẩu rồi đánh luôn tới Sát cảng nhỉ. Một cuộc đường xe lửa Bình — Tuy đã bị cắt đứt.

NHẬT LẠI HÃM ĐÁNH THANH ĐẢO

Thiên tân, 10-8 — Bộ Tham mưu quân Nhật ở Thiên tân mới công bố một tờ thông tư nói nếu quân Tàu cứ kéo qua tỉnh Sơn đông, tiến lên Hoa Bắc, thì Nhật phải đánh lấy Thanh đảo.

ĐÁ ĐÁNH NHAU Ở NHIỀU NƠI

Nam-kinh, 10-8 — Máy bay Nhật thả trái phá xuống Hạ hoa viên, bị đại bác quân Tàu bắn dữ quá, máy bay Nhật không giám tiến phải đi. Nhân dân không ai bị hại vì Tàu đã lo đề phòng trước.

MÁY BAY NHẬT LẠI ĐÁNH PHÁ TRƯƠNG GIA KHẨU

Nam-kinh, 10-8 — Quân hai bên đã xáp trận ở Sa Kê, máy bay Nhật ngày nào cũng thả trái phá xuống Trương gia khẩu, quân Tàu không bị thiệt hại, 500 quân Nhật ở Thiên tân đã tới đóng ở Lương vương trang.

QUÂN NHẬT BỊ THUA

Nam kinh, 10-8 — Quân Nhật thừa lúc bất ngờ vượt qua sông tới đánh miền Tịnh hải, quân Tàu hay được đánh lại giết quá, quân Nhật bị thua bỏ chạy.

NHẬT KIỀU Ở KHẮP NƯỚC TÀU ĐÀ LÂN LƯỢC KÉO VỀ

Thượng-hải, 10-8 — Vì trận ở Thông châu quân phản chánh giết nhiều người Nhật, nên Nhật hiểu lo sợ, họ nói Trường

(Xem qua trang 4 cột 1)

https://tieulun.hopto.org

MỘT CHUYỆN KIỆN RẤT LẠ

Cái chết đáng thương!

QUẢNG-NGÃI. — Ngày 5 tháng 7 (1o-8-37), thầy Bài Đài, 18 tuổi, ở làng Hải yến, đảo Lý sơn, đến tỉnh kêu về vụ em nó chết như sau này:

Nguyên ông tằng nó sanh 3 người con trai: Bài Tào, Bài Tòng và Bài Thành. Bài Tào sanh Bài Địch. Bài Tòng sanh đại bảo Bài Dương. Bài Thành sanh Bài Tình (chết). Tình sanh nó (Bài Đài 18 tuổi), thị Cát (15 tuổi), thị Viện (13 tuổi), và Bài Cẩm (1o tuổi). Mẹ chúng đi lấy chồng khác, anh em Bài Đài nương nấu nuôi nhau, nhờ có mấy cô nó (có chồng) hôm mai chăm sóc.

Ngày 18 tháng 5 ta (26-6-37), em Bài Đài là Bài Cẩm phát bịnh đau, Đài hốt thuốc cho uống và đặt bạo cần khẩn, em nó đã bớt. Chiều ngày 27 tháng 5 (5-7-37), bác đường bà nó là đại bảo Bài Dương đến đạp đổ bàn ghế, rồi bồng em ó đem về nhà y, nói: «Để tao nuôi cho», không cho các cô nó tới thăm, chỉ cho bọn anh em nó đến thôi.

Từ đó bịnh em nó ngày càng nặng thêm, đi hốt thuốc đem về thì bác nó bảo đừng cho uống. Sau thấy bịnh em nó càng nặng thêm, ngày 13 tháng 6 ta (2o-7-37), nó đem thuốc cho uống, lại bị tên Bài Cảnh (con Bài Dương) đòi cột nó lại; nó sợ, chạy về nói với cô nó (Bài thị Huệ) đi báo làng và đi kêu quan.

Qua ngày 14 (21-7-37), quan Bang tá đổn Lý sơn phái cửu Hoàng và hương lý đến khám biên gì, nó không biết. Sau nó thấy cửu Hoàng nói với nó rằng: «Mầy muốn tao sức bác mầy (Bài-Dương) cho em mầy được ăn uống thuốc thang, thì mầy cho tao 1o đồng bạc». Vì nỗi thương em nó, nên có 1o cho cửu Hoàng 6$ (số bạc ấy cô nó là Bài thị Tây đưa ra). Phải về, thì Bài Dương vẫn không cho em nó ăn uống gì cả. Đến 8 giờ mai ngày 15 (22-7-37), quan Bang tá về hợp cùng lý hương đến khám bịnh em nó và cho đòi thầy thuốc (Đương Đệ và Phan nhựt Tân) đến coi mạch cho thuốc, thì em nó đã bất tỉnh nhân sự, không cựa quậy gì được! Chỉ còn thở nhẹ nhẹ thôi! Đến chiều ngày 18 (25-7-37) thì em nó chết!

Sáng ngày 19 (26-7-37), quan Bang tá cùng lý hương sở tại và bàng tiếp về khám. Trước khi quan Bang chưa đến, thì cửu Hoàng đến trước, sức làng đục gông, và nói: «Nếu khám không thương tích, thì gông thằng Bài Đài lại giải đổn». Nó nghe nói vậy, sợ quá, trốn mất! sau khi khám chôn em nó xong, nó mới trở về!

Vụ nầy Đại nài thêm rằng: bác nó Bài Dương, thấy anh em nó mồ côi, mà đi sản ông nó để lại có ít nhiều, nên lập tâm... đặng chiếm đoạt gia tài.

Vụ án mạng nầy có đầu khả nghi và rất thảm. Nhà đương cuộc nên lưu tâm cứu xét.

P. V.

Lời cảm tạ

Cử tri hai hạt Tam-kỳ — Tiên-phước

Cuộc tuyển cử đã qua, anh em hai hạt Tam-kỳ — Tiên-phước lấy công tâm mà bỏ thăm cho tôi được thắng số.

Vậy tôi xin có lời thành thật cảm ơn, và nguyện rằng sẽ không để phụ cái lòng tín nhiệm qui hóa của bà con hai hạt.

Nguyễn Quý-HƯƠNG

Vụ «La lutte» ra tòa Phúc án

Ba ông Tạ-thu-Thâu và Nguyễn-văn-Tạo cùng Nguyễn-an-Ninh ở báo «*La lutte*» can tội phá rối cuộc trị an, đã đem xử ở tòa Tiểu-hình Saigon. Nhưng ông Ninh còn trốn. Hai ông Tạo, Thâu chống án nên tòa Phúc-án Saigon hợp phiên đặc biệt hôm 11 Août xét lại.

Sau khi quan Thẩm án đọc tờ phúc bẩm, quan tòa hỏi bị cáo, quan Chưởng-lý buộc tội gắt gao, trạng sư bào chữa cho 2 bị cáo là: Trịnh-đình-Thảo (bênh Thâu), Loyes và Giaccobi (bênh Tạo), suốt buổi mai, đến chiều độ 5 giờ, tòa tuyên bố rằng án của tòa Tiểu-hình là đáng. Thế là 2 ông Thâu, Tạo, mỗi người bị 2 năm tù. Lại vì lần nầy có lời chống án của quan Chưởng-lý, nên tòa thêm cho mỗi người 5 năm biệt xứ.

Hai ông hiện đã chống án qua tòa Phá-án Pháp.

Ngoài vụ án đó, ông Thâu còn can vào vụ «La Lutte» thứ hai nữa. Vụ nầy có cả ông Ganofsky và Nguyễn-văn-Số can vào, cũng là vì mấy bài báo có tính chất phá rối cuộc trị an sao đó. Nay mai sẽ đem xử.

Ông Thâu, năm 1935 lại còn can vụ nội kín «Tả đối lập», 2 năm tù, chống án qua Pháp, thì nay tòa Phá án đã bác đơn.

Buôn bán

Chỉ nên buôn các thứ hàng đã có tiếng nhiều và chắc chắn bán chạy.

NHƯ:

DẦU KHUYNH - DIỆP
KẸO KHUYNH - DIỆP
DẦU BẠ - CỌ
KÍ-NINH NHÀ - NƯỚC
KEM VÀ PHẤN TOKALON
THUỐC ĐÁNH RĂNG ROSÉMAIL
CÁC THỨ THUỐC HIỆU NHÀNH-MAI V.V...

Mua buôn, làm đại-lý, hỏi tại:

HIỆU VIỄN - ĐỆ
Ở Bến-Ngự HUẾ

Ông Ganofsky được tại ngoại hậu tra

Ông Ganofsky, Quản-lý báo «*La lutte*» bị bắt giam từ lâu. Nay đã được tại ngoại hậu tra.

Bị phạt thuốc phiện có oan chăng?

QUẢNG-NGÃI. — Vụ chuyện phao vu thuốc phiện lậu, rượu lậu..., đáo quá bị lụy, đã nhiều tiếng kêu cả, tưởng nhà đương cuộc đã chán rồi. Mới đây ông Phạm-Hòa cựu lý trưởng làng Thạch an, tổng Bình trung, phủ Bình sơn, có đơn đến tòa Sứ kêu can về sự bị vu thuốc phiện lậu như dưới:

Ông là lý cựu, trong làng ấy, xưa nay không buôn bán thuốc phiện, cũng không nghiện thuốc phiện bao giờ. Ngày 21-7-37 có tên Nguyễn Cảnh người làng Tượng vân (tổng tổng) tới chơi ở nhà Lê No (người nghiện ở làng Thạch an), rồi sang chơi ở nhà Phạm Hòa 2 ngày (vì có quen nhau). Tối 23-7-37 thì Nguyễn Cảnh đi về; sáng ngày 24-7-37 có ông tây Thương chánh Sơn trà và 1 người đội, 2 người lính khố xanh đến xét nhà Phạm Hòa, lấy trong cái lư hương trên bàn thờ được 3 grs thuốc phiện lậu, ông Thương chánh sức ông Hòa phạt 14$50. Ông Hòa có bày tỏ chuyện tên Cảnh đến ở rồi đi như trên. Sau khi phạt xong, Phạm Hòa đến kêu can, quyết với quan Công sứ rằng Nguyễn Cảnh phao vu. Chưa rõ quan trên sẽ xét sao.

Chờ xem.

L. b. Kh.

Mùa bắp vừa qua

Nội trong tháng Juin 1937, ở ta xuất cảng qua Pháp cả thảy 7.791 tấn bắp.

Năm nay, kể đến 15 Juillet 1937, bến Saigon xuất cảng 89.719 tấn, so với thì gian ấy ở năm 1936 thì hơn 11.838 tấn.

Ở Trung kỳ, như Thanh hóa, về miền trung châu sông Cả (Cam thủy), mùa bắp nầy không được tốt, còn miền thượng du có khá hơn. Ở Nghệ an mùa nầy khá lắm.

Miền trung Trung kỳ, như Quảng bình, Quảng trị mùa rồi đã bỏ; xem có vẻ mất mùa, vì hạn quá. Hiện mấy nơi ấy đã khởi sự chở bắp vào Tourane.

Tại Quảng nam, mùa bắp tháng 5 ở Đại lộc khá lắm. Ở Điện bàn kém thua, vì trận lụt trong tháng Juin phá hư hộn.

Xin chú ý!!

Như lời bản báo đã tuyên bố, kể từ 10 Août 1937, giá báo đồng niên là 6$00, 6 tháng 3$10 và 3 tháng 1$60. Ngài nào mua, xin gởi mandat đúng số kỳ. Những ngài mua báo trước ngày 10 Août 1937, mà chưa trả đủ tiền thì giá 5$ chỉ tính đến 10 Août thôi, còn về sau thì tính giá 6$00 cả. Khi gởi tiền trả, xin nhớ cho.

TIẾNG-DÂN

Học sinh xin vào học trường «Hồ-Đắc-Hàm» nên để ý:

Bổn trường tiếp được rất nhiều đơn xin vào học trong (INTERNES). Bổn trường xin bá cáo cho phụ-huynh học-sinh biết rằng:

1. — Hiện nay Ký-túc xá (internat) của bổn trường đã hết chỗ rồi; bắt đầu ngày nay bổn trường chỉ nhận học trò ngoài (externes) nữa mà thôi;

2. — Học-sinh nào đã gởi thơ giữ chỗ ở trong, hãy làm đơn (theo kiểu trong quốc Điển-lệ) gởi gấp về, để nhà trường sắp đặt;

3. — Người nào đã nộp đơn xin vào học trong (interne) rồi, mà đến kỳ hạn 6 Septembre không nhập trường và cũng không gởi thơ về nói trước, bổn trường sẽ coi như là không xin vào học trong nữa;

4. — Muốn giúp học sinh ở xa mà không thể học trong được, lại không có khá quen ở Huế cho tiện việc học ngoài, bổn trường sẽ tìm và chỉ giùm nhà gần trường có đủ điều kiện để gởi học sinh ở học. Hãy viết thơ về ngay để trường lo liệu.

Nhắc lại: ngày khai giảng là ngày thứ hai 30 AOUT 1937.

Huế, ngày 14 Août 1937

Trường «HỒ-ĐẮC-HÀM» bá cáo

CẦN DÙNG nhiều người đã tư cách để kỷ thác học sinh đi học trường «Hồ-đắc-Hàm». Xin cho biết gấp để thương lượng.

Muốn nghe tin tức trong hoàn-cầu được lanh chóng và rõ ràng,
Muốn thường thức âm-nhạc của các dân-tộc trên thế-giới,
Muốn nghe những điệu hát cải-lương Nam-kỳ, ca Huế và hát Bắc mà không tốn tiền mua đĩa hát
chỉ nên dùng một cái máy vô - tuyến - điện

PHILIPS hay PILOT

bán tại SOCOA HUẾ

THUỐC PHÁT MINH BỔ PHỔI TRỊ HO

SÁU PHƯƠNG THUỐC HO THẦN HIỆU ĐỆ NHỨT — CHỨNG HO NÀO UỐNG THEO THUỐC NÀY

N° 4 — BỔ PHẾ CHỈ KHÁI TÁN. — Gồm trị các chứng ho bởi tại phổi yếu và nóng, hoặc ho phong, ho cảm, ho ban rất thần hiệu. Giá 1 ve 0$10

N° 18 — NHI KHOA CHỈ KHÁI TÁN. — Trị các chứng ho con nít, bất luận ho phong, ho gió, ho cảm, gốc ban chưa giứt mà ho, tỳ vị yếu sanh đàm mà ho, thần hiệu phi thường Giá 1 ve 0$10

N° 19 — PHỤ KHOA ĐIỀU HUYẾT CHỈ KHÁI HOÀN. — Trị về ho đàn bà kinh nguyệt không đều, hoặc bởi sản hậu mà sanh ra ho, bất luận đàm nhiều ít, đàm xanh, đàm vàng. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 0$80

N° 20 — NAM KHOA BỔ KHÍ CHỈ KHÁI HOÀN — Trị về ho đàn ông, tỳ phế khí suy nhi kiêm ngoại tà, phần khí yếu, tỳ yếu, phổi yếu mà ho, hoặc đàm nhiều, đàm ít, đàm xanh, đàm vàng. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 0$80

N° 21 — LỤC LONG THANH PHẾ HOÀN. — Trị các chứng phổi khô, rang tức ngực, ho không đàm, có khi ho nhiều động tim phổi mà ra máu chút ít, bất luận đàn ông, đàn bà, già, trẻ đều dùng đặng. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 0$80

N° 22 — ĐỒNG GIAO BẤT BỬU HOÀN. — Trị các chứng ho ra máu, thổ huyết, lạc huyết, ho máu vướng theo đàm, cầm máu rất thần tốc, đàn ông đàn bà thảy đều dùng được. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 1$15, hộp nhỏ: 1$00

NHÀ THUỐC VÕ-VĂN-VÂN THUDAUMOT

Các chi cuộc: HUẾ 87 Rue Paul Bert TOURANE — QUINHƠN — SAIGON — HANOI — HAIPHONG

CHÍNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

KỲ THỨ NHÌ NĂM 1937

900.000 đồng bạc

Chia làm NĂM BỘ mỗi bộ 180 000 vé, mỗi vé 1 đồng bạc. (NAM-KỲ, CAO-MÊN, BẮC-KỲ, TRUNG-KỲ và AI-LAO). Nơi xổ định ở HANOI, và thôi bán vé trước ngày xổ 2 ngày. Các ngày xổ số sau nầy:

8 Août, 9 Septembre, 14 Octobre 2-12 1937 và 5-1-1938

Mỗi lần có 4029 số trúng như sau nầy:

1 số trúng	4.000$	4.000$
8 »	1.000.	8.000.
60 »	100.	6.000.
360 »	50.	18.000.
3.600 »	10.	36 000.
4.029		72 000$

Có năm số lớn chung cho cả 5 bộ

Xổ tại HANOI ngày 6 tháng giêng năm 1938

1 số trúng 100.000$ 1 số trúng 40.000$
1 » » 20.000. 2 » » 10.000.

Những vé hoặc trúng hay không trúng về năm kỳ nầy của năm bộ đều được dự vào cuộc xổ chung lấy 5 lô lớn.

CHÚ-Ý: BỘ NAM-KỲ từ số 000 000 đến số 039.999 và từ số 100 000 đến số 139 999 — BỘ CAO-MÊN từ số 200 000 đến số 239 999 và từ số 300.000 đến số 339 999 — BỘ BẮC-KỲ từ số 400.000 đến số 439.999 và từ số 500.000 đến số 539 999 — BỘ TRUNG-KỲ từ số 600.000 đến số 639 999 và từ số 700.000 đến số 739.999 — BỘ AI-LAO từ số 800 000 đến số 839 999 và từ số 900.000 đến số 939 999.

PHÚ - XUÂN HỌC-HIỆU

Đường Gia - Hội — HUẾ — Lập từ năm 1931

Hiệu-trưởng: CAO - VĂN - CHIỂU

Khai-giảng: Thứ hai 30 Août 1937 — *Thi học bổng*: Thứ năm 16 Septembre

KẾT QUẢ CÁC KỲ THI

Tiểu-học Pháp-Việt: Năm 1937 đậu 38 trò.

Tốt-nghiệp Thành-chung: Năm 1935: đậu 8 — 1936: đậu 18 (cả và 2 kỳ) 1937: đậu 6 (kỳ đầu).

Lê-vin-Cần, Trương-đình-Lăng, Lương-Nhiều, Nguyễn-Phụ, Nguyễn-đăng-Khang, Trương-văn-Xuân.

(chưa kể ba người được vào vấn đáp) Lâm-Lợi, Thái-Tiêm, Phạm-công-Thường.

Vào trường Trung-học Khải-Định (Lớp Nhứt-niên): đậu vào 22 trò

(Học trò Phú-Xuân đậu đầu)

TRONG NĂM 1936-37 ĐÃ CÓ: 3 lớp Đệ Nhứt-niên, 2 lớp Đệ Nhị-niên.
2 » » Tam-niên, 2 » » Tứ-niên

Kỳ 4th nay, chỉ có Bổn-trường là đã sắp các lớp về ban Cao-đẳng Tiểu-học)

Đến khai-giảng, sẽ mở thêm ban Tú-tài

Có trữ bán tại Pharmacie de Huế 89 Rue Paul-Bert à Huế và các Hiệu thuốc Tây ở các tỉnh.

Lư - câu - kiều

(tiếp theo trang 1)

ngoài thì đạo quân 29 sẽ khuất phục, không đến cử động gì to lớn quá phần đáng khẩu lự.

Rồi lúc ấy Biện Đại tư lệnh đương nằm trong cơn bệnh, không ai nói cho ông ta biết, cũng không ai bàn luận với ông ta. Vừa tiếp cái lệnh « tháng 8 tới lục quân sẽ điều động », hạm ấy để bày tỏ trước mặt phái Thiên tràng quân nhân ở Hoa bắc, cố nhiên là có một phen tổ chức, được đại đa số đồng ý.

Đến ngày 7-7 phát động, phái Thiên tràng nấy tưởng như lấy Thẩm đường ngày trước ; không dè đạo quân 29 tỏ ra thái độ cường ngạnh, và cũng không để dàng vỗ lực để kháng đến kéo dài ; lại đến khi xung đột, rồi bị đạo quân 29 tỏa cho mấy keo khá đau, cũng không để nốt. Đại đội Nhứt Mộc khiếu tổ bị thương, tiểu đội và hạ sĩ quan bị chết khá đông, binh sĩ cũng tổn, cán bộ hạ cấp đứng chỉ huy ở tiền đạo, không được mang về cái sự may tốt là « hoàn toàn không tổn hại », nhứt là bị đội đại đạo của đạo quân 29 phang cho mấy trận; trong trường 2 bên đánh vật, súng cơ quan đều vô dụng, người chết khá nhiều, mà những kẻ gẫy tay sụt chưn, 5/10 là bị đội đại đạo kia ác chiến mà mang phải. Nghiệm ở y viện Nhật bình ở Thiên tân trên 130 giường bệnh, mà trong mấy ngày đó đều chật ních, cho đến 10 ngày sau, nào « Hiến binh tác xá », nào « đặc tưởng quân đại bành xá », đều dồi làm Lâm-thời y viện cả. Tuy lời phát biểu của Nhật nói số chết không bao nhiêu, song thực sự không ai e dè được.

Tức giận phải trả nửa mới chịu

Lỡ cuộc, không thể chịu thua, thành ra tình thế « cởi cọp ». Thế nào quân bộ cần phải giữ thể diện cho lục quân, không nở khiến phái thiếu tràng gây ra họa thế kia, để cho người ngoài dòm thấy chỗ nhược điểm của quân bộ mình. Dù dí quân Quảng đông đối với quân Hoa bắc có cái nghĩa vụ anh em răng cùng nương nhau; nếu không viện trợ, sẽ mất cả oai tín. Nhân thế, cuộc điện cản lan rộng và kéo dài. Quân Quảng đông phải kéo đến viện và thế nào bộ Đông kinh cũng phô trương lớn công chuyện ra ; ngoài phần to tiếng rao dọa bề ngoài ra, bên trong là đem người chết đổi chác giá trị, tức là đem đại quân mà làm thẳng tay.

Cuộc nầy là cuộc bộ nay lan rộng thành to, tại phương diện Trung hoa phải lo đối phó thế nào. Tuy vậy, việc đời lắm cái ra ngoài ý tưởng mà không liệu trước được.

KHO CHUYỆN

Lính-sự Tàu ở Hanoi là Trương-thế-Trách vừa rồi đã có lệnh Nam-kinh triệu về và đã đáp máy bay rời Hanoi. Cái lẽ nếu là vì chuyện Trung-Nhật chứ không gì.

Cậu Vũ-cát-Đa, 24 tuổi, quán làng Đình-Đào, tỉnh Hà-đông (Bắc-kỳ), chẳng rõ vì cớ gì, hồm 8 Août nhà nhảy đại vào lọa xe lửa đang chạy ở Hanoi để tự-tử !

Theo báo « Đông-tinh » ra ngày 19-8 vừa rồi, Vũ văn-Khiêm chủ tiệm hàng ở đường Albert Ier, Bakao (Nam-kỳ) có tiếp một người ăn bận sang, trạc độ 45 tuổi, tự xưng là quan Một hưu trí hiện chủ hãng cao su à Thudaumot. Y tới đặt làm 200 cái thông đựng mủ cao su, lại xưng là có người bạn thân làm Tổng-đốc ngoài Bắc.

Chủ tiệm mừng được tiếp khách qui, lại mừng được món hàng lớn, bèn dọn bữa cơm sang đãi khách. Lúc ăn cơm, « quan Một » cứ nhắc chuyện xe hơi hiệu « Ford » và người cốp phơ đang để ngoài xe hơi mãi. Cơm xong, « quan Một » mượn chủ tiệm 5$ để mua xăng và cho cốp phơ ăn cơm, vì trong hộp phơi « quan » chỉ có « lư » thôi. Bây giờ chủ tiệm mới nghi. « Quan » mượn 5$ không được, hạ xuống 3$, cũng không được ; đến 5 cắc cũng không luôn. Buổi thời, « quan » xăng vàng rồi thoát !

Báo *Dépêche* đăng rằng có những số Đông-Pháp 100 đồng hỷ xổ số vừa rồi, có những số 189 810, 187.525, 184.891 và 189 443.

Vậy mà số giấy số phát hành chỉ có tới 130.000 tấm thôi.

Báo *Dépêche* lại nói không phải là vì giấy số in lộn, nhưng có lẽ ấy hạn xổ số đã lầm lộn.

Những số trúng phải là số từ 000.001 tới số 179.999 mới phải.

Nếu lại có số trúng mà sau hơn con số 130.000 thì tất phải có sự lầm lộn mà ấy hạn vẽ tính không lưu tâm đến.

Nếu vậy thì 4 số trên kia có phải xổ lại chăng ? (*Saigon*).

Báo « L'Avant garde » trong Nam bị cấm đăng nhiều bài có tính chất « xui dục », ông quản-lý Trần-văn-Hiền bị bắt giam. Ông có nhờ trạng sư Loye bào chữa, nhưng vì ông đã khai tuồn những kẻ nào viết bài trong báo ấy, nên trạng sư Loye cho là ông tự phản lấy nghề, không chịu bênh chữa cho nữa.

Ông René Lavigne viết trong báo « *Mariane* » mới đây, có nói chuyện vua bà-nhàn Phổ-Nghi ở Mãn-châu-quốc (nước do người Nhật đặt) vì bực bội cho Nhật kềm thúc mà tự tử, a ung cấu danh y hay cứu được.

Tác giả bài báo ấy lại có kể chuyện người vợ Phổ-Nghi là Tuanh Hua, một người đàn bà đẹp Mỹ-hóa nhiều, bị người Nhật cố tìm cách ngăn không cho chị ta gần Phổ-Nghi, sợ có tư tưởng « ma-đăng » tình đầu không tốt cho họ ; vì thế chị vợ ấy họ cũng không cho là vợ chính thức của vị vua trẻ rồi kia.

. . .

Ký giả thuật bài báo trên thì Bảo bình đã vào tay quân Nhật rồi, Nam kinh, Thượng hải đã lo phòng ngự riết. Người Tàu đứng trước bước nguy hiểm nầy, không còn đường thối lui. Chờ xem ra sao.

KHÁCH-QUAN thuật

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

một tiệc trà tại Bảo đại Thơ-viện

Ngày 14 Août lúc 5 giờ chiều tại Bảo-đại Thơ viện có thết một tiệc trà đãi các giáo viên vừa hết hạn tập sự môn thể dục năm nay, và các nhân viên có công trong sự huấn luyện thể dục nầy. Đến dự tiệc có quan Thượng Giáo dục Phạm-Quỳnh, quan thượng Tư pháp Bùi-bằng-Đoàn, hai vị tư lệnh thượng võ quan, nhiều thượng quan Nam triều và năm sáu họ sĩ quan Pháp.

Sau khi quan thượng Phạm-Quỳnh tỏ lời khen ngợi các giáo viên và các họ sĩ quan, thì một viên đội Tây đọc bản danh sách phát bằng cho 80 giáo viên, trong số có mấy nữ giáo viên. Quan Thượng Giáo dục lại gắn ngũ hạng Long bội tinh cho ông Y sĩ đông pháp Nguyễn-đức-Khải để thưởng ông về việc hợp tác trong sự giáo huấn các giáo viên. Đoàn quan tư lệnh Roussolet Pauloy giám đốc đội quân ở Huế thay lời quan nguyên soái vén mặt mà tỏ một vài ý kiến về môn thể dục ở các trường... Cả thảy nghỉ lại đàng trà, bánh, chuyện vãn rất lâu trước khi giải tán.

R.

Hỏa tai !

Khi chừng 2 giờ sáng ngày 14 Août nhà bà Cửu Khương ở đường Chùa bà, phường Phú mỹ, thình lình lửa phát cháy dưới nhà bếp, bén lên nhà lớn.

Nhờ lúc ấy ít gió, khỏi lây qua các nhà lân cận.

Bị cháy mất 5 tờ bạc giấy 500$, một đôi trụ bạc cẩu và xu, cùng đồ vật đồ quần, tính số ước trăm bạc.

Trong khi cháy, chỉ có 3 người đạo sinh và vài người trai làng giềng đó ra công cứu chữa, còn phần nhiều đứng đương mắt dòm và bàn bạc ! Bác cai Cảnh sát gác đoạn đường ấy, sau lửa phát một chập lâu mới thấy chạy đến. Sau nhờ thầy đội xếp bót Gia hội xuống tận tâm đốc suất; các bác lính mới ra tay cứu chữa.

P. V.

Diễn thuyết

Tối 16 Août là 8 giờ rưỡi, ông Bửu Kinh học sinh ban Luật có diễn thuyết bằng tiếng Pháp tại hội quán Hướng đạo đoàn (hội Nữ công trước) về « những sức mạnh thiêng liêng của nước Nam » (Les forces spirituelles de l'Annam). Cuộc diễn thuyết nầy do nhiều bạn thanh niên trong Thiên chúa giáo tổ chức có vài số đạo ở trường Thiên hựu đến dự. Người ra dự thính có 5, 6 chục người.

R.

THANH-HÓA

Ngọn xảo của bác lý

Nguyên gần đây, số Nông giang mới xét ra làng Phú lưu phá Đông sơn, phải chịu oan thuế nước tự xưa đến rày. Ngày tháng giêng ta năm nay mới nhẩm cho một cái tiểu cầu khác, để có nước tưới ruộng. Dân vui lòng đắp xong từ ngày tháng hai, chỉ còn cái cống đá để tiêu nước sông cũ cho khỏi vỡ tiêu cầu mới nữa là hoàng thành. Dân làng ấy nghèo, cho nên quan trên để cho phép bổ mỗi mẫu 0$40 để có tiền thuê làm cống, dân phụ cạnh chúng tôi ai ai cũng vui lòng góp, để trông mau có nước vào ruộng. Chẳng ngờ, lý trưởng lại đặt cái cống ấy cho một người làng có mấu sự ý để tiện việc trừ nợ chi đó. Từ bấy đến giờ, đã hơn 6 tháng, chỉ thấy mấy tấm đá lận lóa nằm đó hoài, chưa làm cống. Hỏi lại sao chưa làm, thì lý trưởng cứ nói « người thầu đang đau (?) ». Hỏi ra thì sự tốt vụ thuế, bác lý lại chạy chết.

Nhờ ơn quan trên nghiêm sức thế nào cho bác lý làm mau xong cống để có nước cấu vụ tháng 10 tới ; đáng lẽ vụ tháng năm đã có nước rồi mà thành chưa, nên vụ tháng năm mất sạch.

Dân phụ cạnh

QUẢNG - BÌNH

Nguy cho thứ bệnh nầy !

Đã hai tháng nay, ở làng chúng tôi, (làng Ân xá, tổng Đại phong, huyện Lệ thủy) phát sinh một chứng bệnh rất nguy hiểm : bệnh thương hàn. Sự tai hại chẳng kém bệnh dịch tả năm xưa. Chỉ trong tháng đầu đã chết hơn 20 người. Số người mỗi ngày một hao dần.

Xưa nay dân làng chúng tôi có tiếng là dân mạnh mẽ phương phi, thế mà bây giờ, nếu ai có đi qua một lượt mới cảm thấy hết nỗi đau lòng. Những ông lão hồng hào, những trai tráng chắc chắn, những trẻ em lân lỉnh trước kia, bây giờ chỉ là những cái xác gầy hết cử động : xương nổi hẳn lên, nước da xanh bệnh, mình đầy những đất, trông vào họ, có bảo đó là dân ở rừng sơn nước độc về, chớ không phải dân làng chúng tôi nữa !

Khắp làng, chẳng mấy nhà không có người đau. Có nhà nằm liệt từ nhỏ đến lớn không người mớm nước mà uống nữa.

Người bịnh thoạt sốt rét, độ một, hai ngày bỏ ăn, mê đến đi, cho đến khi tuổi đau lại là xuôi tay ! Việc nầy, đàn anh trong làng đã làm đơn trình Huyện và kêu Tòa Sứ. Cách ít lâu có thầy thuốc ở Đồng hới lên. Sau khi xem xét kỹ càng, bèn chặt cho rành cây xung quanh những vũng ở sau làng, là chỗ dân chúng tôi đã đào đất để đắp đường. Vì theo thầy thuốc thì bệnh ấy sinh ra do một thứ muỗi lạ nấy nảy nở ở đó. Chỗ nào còn nước cũng tháo đi hết. Rồi nhờ thuốc tiêm, thuốc uống và nhờ sự săn sóc của ông Diêu, infirmier ở nhà thương Mỹ lộc, mà bệnh đã đừng lại chớ chưa dứt hẳn. Hiện nhà thương Mỹ lộc thiếu thuốc, nhà thương Đồng hới thì xa, nên anh em mặt lúc nghỉ cứu cấm chừng, con mu bệnh lại rầm rột kéo đến. Bây giờ, cũng như trước kia, cách một ngày, hai ngày, giữa bầu không khí lặng lẽ buồn rầu, lại nghe những tiếng kêu gào áo não: tin một kẻ xấu số vì bệnh ấy mà từ giã cõi đời một cách đau đớn !

Chúng tôi rất mong các quan địa phương để ý đến tình cảnh dân chúng tôi. Các ngài ra sơn phải thầy thuốc về, xem xét cho tường tận để tìm cách ngăn ngừa cho bệnh khỏi lan ra và cứu lại tính mạng của bao nhiêu người đương còn nằm trên giường bệnh.

Việt Thường

Thay mặt cả dân làng An xá

TOURANE

Cái nạn mất báo

Tôi xem báo của ông gởi cho tôi đã gần một năm nay, lần lần mất một số, tôi nghi chẳng bao nhiêu đó mà hồi ông thêm phiền, thà thiếu một số thời xuống tiệm mua cũng đặng, chỉ có 4 xu, mà gởi thơ lại tốn 5 xu, nhưng ngày nay vì số báo 1093 ra ngày 10 Août là số đặc biệt ông đã cho hay trong mấy kỳ báo vừa rồi, mà lại tôi chờ mãi đến nay cũng không có, tôi hỏi facteur nói không biết, vậy nhờ ông hỏi nhà giấy thép số báo ấy cho tôi.

Vũ-văn-Minh
Entrepreneur

T. B. Tôi ở thành thị còn mất, vậy thời thôi quê ra sao ?

L. T. S. Bản báo đăng hồi thơ trên, đã nhờ nhà Bưu-điện Huế và Tourane lưu tâm trừ cái nạn mất báo cho. Mới đây bản báo lại được thơ của nhà Đại lý Việt Quảng ở Tourane nói cũng mất báo số 1094, bản báo đã gởi thơ ấy nhờ ông Chủ sở Bưu điện Huế trung vấn.

Tiếng-Dân

QUẢNG - NAM

Trộm lột quế luôn !

Tại làng Tế-hương, tổng Tiên-giang, huyện Tiên-phước, gần đây hồi trộm lột quế lạng quá :

Đêm 6 tháng 6 ta, quân gian trộm lột 4 cây quế của Lê-Ẩm.

Đêm 8, lột 12 cây quế của thị Xệ Quán.

Đêm 11, lột trộm 30 cây quế của Lê-Minh.

Hội đêm 14, lột trộm quế của 3 chủ 1) Nguyễn-Bạt, Đoàn-Tự và Đoàn-Lý (Ichủ)

Đêm 17 lột trộm quế của Trần-Kiên. Tên Kiên đi khỏi, cơ y hay được, ra vườn thăm giữ đến sáng, nên kẻ trộm đã vừa xẻ 3 cây, chưa kịp bóc được ;

Đêm 29 lại lột trộm 10 cây quế của Mai-văn-Đạo.

Đêm 3 tháng 7 ta lột trộm 12 cây quế của thị Hợp.

(Xem qua trang 4 cột 3)

ĐÀN ÔNG THẬN HƯ

THUỐC LƯỠNG NGHI BỔ THẬN

của Lê - huy - Phách là thứ thuốc « bổ thận » hay nhất ở xứ này !

Thận là cơ quan hệ trọng cho sự sinh dục của đàn ông. Thận suy sinh nhiều chứng : đau lưng, váng đầu, rụng tóc, mờ mắt, ù tai, thân thể đau mỏi, buồn bã chân tay, tiểu tiện khí trong khi vàng, tinh khí loãng... hoặc sinh ra mộng tinh, di tinh, hoạt tinh, nhiệt tinh, lãnh tinh, liệt dương. Các bệnh nầy đều làm kém đường sinh dục.

1) *Di tinh.* — Khi cường dương, không cử lúc nào, tinh khí không kiên được, mà tiết ra.

2) *Mộng tinh.* — Khi ngủ tưởng giao hợp với đàn bà, tinh khí cũng ra.

3) *Hoạt tinh.* — Tinh khí không kiên. Khi giao hợp tinh khí ra mau.

4) *Nhiệt tinh.* — Tinh nóng.

5) *Lãnh tinh.* — Tinh lạnh.

6) *Tinh khí bất sạ nạp tử cung.* — Tinh khí rỉ rỉ, không bắn vào tới tử-cung.

7) *Liệt dương.* — Gần đàn bà mà dương không cường được.

8. *Sau khi khỏi bịnh phong tình.* — Đau lưng, rụng tóc, váng đầu, khắp thân thể đau mỏi, ướt qui đầu, tiểu tiện có ít gần...

Có các bệnh kể trên dùng LƯỠNG NGHI BỔ THẬN số 20 của LÊ-HUY-PHÁCH đều khỏi cả. Bệnh lâu năm lắm cũng chỉ dùng tới 2, 3 hộp đã thấy hiệu nghiệm lạ thường ! Giá 1$00 một hộp.

Thuốc nầy bào chế rất công phu có vị phải tẩm phơi hàng tháng để lấy dương khí ; Có vị phải chôn xuống đất đúng 100 ngày để lấy thổ khí. Thuốc nầy làm toàn bằng những vị thuốc làm cho thận bộ được sinh khí, cố tinh, và đất nhất là vị « hải cẩu thận ». Công hiệu của thuốc nầy không phải là nhỏ vì nó giúp cho mọi người được hoàn toàn như ý !

ĐÀN BÀ BẤT ĐIỀU KINH

Uống 1 hộp thuốc «Điều-Kinh» của LÊ-HUY-PHÁCH khỏi ngay

Kinh hành khi lên tháng, khi xuống tháng, hoặc 2, 3 tháng mới hành kinh một lần, hay thấy kinh 2, 3 lần trong một tháng... tức là kém huyết mà mắc bệnh bất điều. Kinh đã không điều, còn sinh ra nhiều chứng : vàng dẩn, ù tai, chóng mặt, mỏi xương sống, ăn ngủ không điều hòa...

ĐIỀU KINH CHỦNG NGỌC số 30 giá 1$50. Riêng dùng cho các bà đã có chồng mà mắc bệnh Bất điều. Dùng một hộp thuốc nầy kinh điều có chồng, lại mau có thai.

ĐIỀU KINH BỔ HUYẾT số 21 giá 1$00. Riêng dùng cho các cô chưa có chồng. Dùng một hộp thuốc nầy kinh nguyệt điều hòa, tăng thêm sức lực, khỏe mạnh luôn luôn...

LE-HUY-PHACH
N° 149, RUE DU COTON, 149 — HANOI

ĐẠI LÝ Ở TRUNG-KỲ. — Thanh hóa : Thái Lai 72 Route Bỉ thủy. Vinh : Sinh Huy 59 phố ga. Huế ; Văn Hóa, 29 Paul Bert. Qui Nhơn : Trần văn Thăng Av. Khải định. Quảng-Ngãi : Lợi-Hưng Route Coloniale. Nhatrang : Ng. đình Tuyển Tailleur tonkinois. Tuy-hòa : Ng.-x-Thiều. Dalat : Nam Nam được phòng. Phan-rang : Bazar Tứ-sơn. Phanri : Ích công-thương-cục. Faifoo : Chấn-Lãm, 223, Pont Japonnais. Pleiku : Thái quang Khanh. Và khắp các tỉnh lớn Trung, Nam, Bắc, Ai-lao, Cao-mên đều có đại lý cả.

Ngay lúc ấy bá tước nghe như có người đặt tay lên vai ngài, ngài xây lại, thì là Đăng-lát :

— À, chào nam tước.

— Sao ngài lại gọi tôi bằng nam tước, ngài đã biết rằng tôi có thiết gì tước vị đâu.

Không phải như anh, An-be, anh trọng cái tước tử của anh lắm.

An-be trả lời :

— Phải lắm, nếu tôi không có tước tử thì tôi chẳng còn có giá trị gì nữa ; chớ còn ông, nếu ông không có tước nam, thì cũng còn còn có tiếng là một nhà triệu phú.

— Ấy là một cái tước qui hơn hết.

Bá tước nói :

— Có đều không thể triệu phú mãi mãi cả đời được xem, như nhà Phờ-ráng và Buôn-man ở Phờ-ráng-pho vừa bị khánh tận đó thì rồi.

Đăng-lát hoảng hồn nói :

— Thật sao !

— Thì tôi mới được tin khi chiều đây ; tôi cũng có đặt tại nhà ấy trên một triệu, nhưng may biết trước nên lấy trở lại được rồi, cách nay chừng một tháng.

— Chúng nó cướp của tôi hết hai trăm nghìn phật lăng.

— Hai trăm nghìn với số...

— Ấy đừng nói chuyện ấy... (Đăng-lát bước lại gần, nói nhỏ), đừng nói chuyện ấy trước mặt Ca-van-săn-ti con (vừa nói vừa nhìn về phía Ân-đờ-rê-a mà cười). An-be xin phép đi lại nói với mẹ chàng. Đăng-lát đi chào Ân-đờ-rê-a, bá tước đứng một mình.

Trong phòng, nghe nóng bừng.

Bọn bồi hưng trái cây và nước đá đi mời cùng.

Bá tước Mông-thế-tôn rút khăn tay ra lau mồ hôi, nhưng khi người bồi đi ngang qua một bên ngài, thì ngài tránh, chứ không dùng trái cây nước đá gì cả.

Bà Mọt-xép nói với An-be :

— An-be, con có thấy gì không ?

— Thưa mẹ, chuyện gì.

Bá tước không khi nào ăn món gì ở nhà ông Mọt-xép cả, con thấy không ?

— Phải, nhưng ngài cũng có ăn nhà con, ngay ngày ngài mới đã chưn vào đất Ba-ri đây. Ăn ở nhà con, thì cũng như ăn ở nhà cha con, chớ có khác gì đâu ?

— Con lầm, nhà con không phải là nhà ông Mọt-xép, từ khi ngài mới tới đến nay, mẹ có ý muốn xem xét.

— Sao ngài chưa dùng món gì cả.

— Thế là ngài ít ăn đấy thôi.

Mai-thiết-thanh cười, cái cười buồn rầu và nói :

— Thôi con hãy lại đứng gần bên ngài, khi nào bồi đem trái cây và nước đá đến, thì mời xem.

— Cần gì phải làm như vậy, thưa mẹ ?

— Con cứ làm theo lời mẹ cho mẹ vui lòng.

An-be cầm tay mẹ chàng mà hôn rồi đi lại gần bá tước.

Khi An-be vừa đến gần bá tước thì một người bồi đưa dĩa trái cây và nước đá đi ngang qua ; An-be cầm một ly nước đá mà mời ngài ; nhưng ngài một hai từ chối.

An-be trở lại gần mẹ chàng. Bà bá tước Mọt-xép có bộ như nhọc lắm. Bà nói :

— Con thấy chưa, ngài có ăn đâu.

— Phải, nhưng mẹ sao lại để ý đến chuyện nhỏ mọn như thế ?

— Đàn bà ai cũng có tính như mẹ cả, thấy cho khách dùng được các món ăn ở nhà mình thì mới vui bụng. Hoặc giả ngài không quen với các món ăn gì đặc biệt.

— Không, không đâu, ngày ở Rô-mờ con thấy ngài ăn gì cũng được cả. Có lẽ hôm nay ngài nhọc sao đó !

— Hoặc giả, ngài ở xứ nóng đã quen, không lấy sự nóng nực như thế nầy làm khó chịu lắm ?

— Con chắc không phải như thế, vì ngài có hỏi tại sao đã mở cửa lá sách mà không mở luôn cửa kính.

Mai-thiết-thanh đứng im một hồi rồi nói :

— Còn có cách thế cho biết có ý gì hay không...

Nói đoạn, liền đi ra ngoài phòng khách.

Một hồi sau thì bao nhiêu cửa kính đều mở toang ra cả, đứng nhìn ra thấy ngoài vườn giăng đèn sáng trưng và bữa tiệc đã dọn xong.

Được ngọn gió mát mẻ, ai nấy đều reo mừng.

Ngay khi ấy, Mai-thiết-thanh trở vào phòng khách, mặt có hơi xanh hơn, nhưng vẫn điềm tịnh, đi thẳng lại dắm người đương đứng nói chuyện với bá tước Mọt-xép mà nói :

— Xin mời ngài ra ngoài ấy nói chuyện cho mát.

Một vị ai quan có tuổi trả lời :

— Chẳng lẽ một mình chúng tôi đi ra ngoài hay sao ?

— Được, tôi xin nêu gương trước.

— Rồi xây qua bá tước Mông-thế-tôn : đưa tay cho bà kẹp giắc nhau ra vườn.

Bá tước sững sờ, nhìn Mai-thiết-thanh một hồi. Một hồi ấy mau như chớp ánh, nhưng đối với Mai-thiết-thanh lâu bằng một thế kỷ, vì cái nhìn ấy ngụ không biết bao nhiêu là ý tưởng.

Ngài đưa cánh tay ra, Mai-thiết-thanh cặp lấy rồi hai người cùng nhau bước xuống thềm.

Theo sau hai người, chúng bà chục khách cũng đổ ra vườn, nói cười xôn xao.

(Còn nữa)

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TON

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP - QUỐC LỊCH - SỬ TIỂU - THUYẾT

Tác-giả : Alexandre Dumas — Số 210 — *Dịch-giả :* Nam-Son

THƠ TỊN

Ô. D. Quảng điền, Thừa thiên
Chuyện gia đình không hiệu thư vì không chồng có gì, không đăng được.

Ô. E. Sơn tịnh, Quảng ngãi
Được bài nói chuyện « chân... » như « chân lăng chân quan » thì nên trình quan sở tại trừng trị tại tu hành giả đối ấy, xin mầu đăng.

Ô. Hoàng Khải, Trung phước, Quế sơn, Quảng nam
Được mandat 5$ hết hạn từ 10-8-37 rồi.

Ô. Trần Cảnh, Kosin Hàn trung
Được mandat 5$ hết hạn từ 10-8-37 rồi.

Ô. Ng. trọng Phê, Thế thạnh, Bằng sơn
Được mandat 4$60 hết hạn từ 10-8-37 rồi.

Ô. Trần bá Thanh, Tuilleur, Dalat
Được mandat 5$ đến 31-7-38 hết hạn.

Ô. Ng. văn Quynh, Hải phòng
Được mandat 5$ đến 10-8-38 hết hạn.

Ô. Lưu kim Quang, Hải phòng
Được mandat 5$ đến 15-4-38 hết hạn.

Ô. Lê-Đã-Luyện, Thăng bình, Quảng nam
Được mandat 1$0 đã hết hạn 1o-8-37 rồi.

Ô. Thái-duy-Liễu, phố Diễn, Vinh
Được mandat 5$ trả tiền báo rồi.

T. B.

Vì bài nhiều, kể từ số sau xin gác tiểu thuyết « BÁ-TƯỚC MÔNG-THẾ-TÔN » ít kỳ.

https://tieulun.hopto.org

CUỘC TRUNG - NHẬT

(Tiếp theo trang 1)

giới Thanh hội các trường lính không chỉ bàn kế hoạch phòng thủ mà còn tính cách giết mạch người Nhật nếu gặp cơ làm được, nên bọ rất nhan hèo vậy.

27 CHIẾC CHIẾN HẠM NHẬT ĐẾN THƯỢNG-HẢI

Thượng-hải, 11-8 — Bộ Ngoại giao Nhật mới phái hiểu một tờ thông điệp nói thấy quân Nhật đi tuần ở địa phận mình, không vượt qua giới hạn mà quốc Tàu đồng cũng liên thanh bắn chết 2 vị thủy quan Nhật một cách thảm khốc chớ không phải 2 người ấy bắn trước. Một đoàn 20 chiếc chiến hạm Nhật về đợt thứ nhất đã đến đậu gần Thượng hải, lại 4 chiếc thường, của đợt thứ nhất và 13 chiếc thuộc đợt thứ ba lại tới đậu ngay ở cửa Thượng hải. Lại 7 chiếc chiến hạm khác nữa kế tiếp kéo tới Thượng hải. 56 chiến hạm Nhật đậu ở Thượng hải hiện giờ là 27 chiếc và 16 chiếc tàu nhỏ. 500 thủy binh Nhật đã lên bờ, các giới Tàu cho việc Nhật thêm hải quân như vậy là trái với ý muốn của các nhà đương cuộc Nhật ở Tàu định giải quyết việc xung đột theo cách hòa bình. Người Nhật ở Thượng hải nói Tàu chiếu Nhật qua đây là để hòa hệ tính mạnh và tài sản của Nhật kiều.

HAI BÊN ĐỀU ĐIỀU ĐỘNG QUÂN ĐỘI ĐẠI CHIẾN SẼ BÙNG RA NAY MAI

Thiên tân, 11-8 — Theo tin của Tàu thì 8 sư đoàn Nhật đã qua Tàu, còn 6 sư đoàn nữa sẽ kéo tới nay mai Nhật định đóng 14 sư đoàn ấy đánh lấy Bắc cấp nhỉ — Tuy viên các chính giới Nhật sự quân Tàu phản công gấp vì đã có hơn 300.000 quân chính phủ Nam kinh kéo ra Bắc. Quân Nhật hiện ở miền Bắc đã có 60.000 người.

NHẬT KIỀU Ở VÂN NAM NHỜ LÁNH SỰ PHÁP GIÚP ĐÀ ĐẾN HANOI ĐỂ VỀ NƯỚC

Paris, 11-8 — Viên Đại sứ Nhật ở Paris đã đến cảm ơn chính phủ Pháp về việc giúp Nhật kiều ở Vân nam về nước, nhờ viên lãnh sự Pháp ở Vân nam thương lượng với sở xe hỏa Vân nam — Hanoi chở một chuyến xe riêng giá rất hạ chở Nhật kiều ở Vân nam qua Hanoi hồi 6-8 họ sẽ vào Nam đáp Tàu về nước.

NHẬT BỎ RA 95 TRIỆU ĐỒNG ĐỂ ĐÓNG THÊM TÀU TRẬN MỚI VÀ TU BỔ TÀU CŨ

Đông-kinh, 13-8 — Hội nghị Hải quân đã bế mạc, quan Tổng trưởng Hải quân vào bộ tiến Nhật hoàng để bày tỏ tình hình quân sự và việc tu tạo chiến thuyền. Theo báo «Triều Nhật» tin vào thì chính phủ đã bỏ ra 95 triệu đồng cho bộ Hải quân dùng vào việc chiến tranh ở Trung hoa. Bộ Hải quân đã quyết định đem 55 triệu 33 vạn để sửa sang cảng đóng tàu chiến cũ và đóng thêm chiến hạm mới, 2o triệu 17 vạn đồng mua thêm súng ống.

NHẬT BẮT CHUYỆN

Nam-kinh, 1o-8 — Nhật hayên truyền ở Nam kinh tuần rồi có việc rối loạn, kỳ thiệt chẳng có gì cả, chỉ có đám chúng kéo đi lính mạn thôi, Nhật lại nói Đông tinh Vệ bị đuổi rồi, nhưng Hồng vẫn còn sống trơ trơ.

Paris, 11-8 — Các nhà băng Banque Paris, Lazare Frères etc, Đông Pháp ngân hàng, Pháp Hoa ngân hàng đã hàn nhau cho Tàu vay một số tiền từ 1oo triệu đến

PHÁP CHO TÀU VAY 2oo TRIỆU QUAN

2oo triệu quan, giao cho nhà băng Central Bank Of China nhận thế, để tăng thêm số tiền dự trữ ngoại quốc ở Tàu. Không thường Ký đã ký hàn hiệp nước ấy.

45.ooo HOA KIỀU VỀ NƯỚC

Đông kinh, 1o-8 — Từ ngày xảy ra chiến tranh ở Hoa Bắc, có 45.ooo Hoa kiều ở Cao ly về nước rồi, số còn hơn 3.ooo người nữa sắp xuống tàu về nước.

Việc Âu-châu

Hitler thẳng tay trị tín đồ Thiên-chúa — Nga đem rất nhiều đồ binh khí qua giúp chánh-phủ Tây-ban-nha

HITLER BẮT NHIỀU VỊ LINH-MỤC ĐẠO THIÊN CHÚA

Berlin, 10-8 — Tại nhà thờ Ste Anne Dahlem, linh mục Messov nói có nhiều vị linh mục mới bị bắt tại miền Thuringe (Brandebourg), có 64 vị tất cả. Ông Messov xin anh em cầu nguyện cho mấy vị linh mục bị bắt ấy nhất là hai vị linh mục Hildebrand và Hitzmoller sắp bị ra tòa.

Được tin ấy một mớ tín đồ Thiên chúa kéo nhau làm biểu tình xin thả mấy vị linh mục bị bắt, 115 người biểu tình bị bắt rồi được tha.

ĐỨC TRẢ THÙ VIỆC ANH ĐUỔI MẤY NHÀ VIẾT BÁO CỦA MÌNH

Berlin, 10-8 — Vì chánh phủ Anh trục xuất 3 nhà viết báo Đức, nên chánh phủ Đức trả thù, trục xuất nhà phóng viên của báo «Times» của Anh là ông Morgan Kibut ra khỏi nước Đức.

ANH PHÁP PHẢN ĐỐI GÂY VIỆC QUÂN NGHỊCH THẢ TRÁI PHÁ XUỐNG TÀU BUÔN Ở ĐỊA-TRUNG-HẢI

Paris, 1o-8 — Hai chánh phủ Anh Pháp đã ra lệnh cho sứ thần mình ở Tây ban nha phản đối gắt với phản tướng Franco về việc quân nghịch liệng trái phá xuống Tàu buôn của hai nước vừa rồi.

ANH TÌM CÁCH HỘ VỆ TÀU BUÔN

Londres, 1o-8 — Vì việc quân nghịch liệng bom xuống tàu buôn Anh, nên viên Thủy sư đề đốc coi quân chiến thuyền Anh ở Địa trung hải ra lệnh cho các sư quan vô tuyến điện ở trên bờ và dưới tàu phải luôn ngày đêm giao tiếp với nhau để báo tin tức cho các tàu binh biết đến cứu cấp những chiếc tàu bị đánh phá.

NGA ĐEM RẤT NHIỀU BINH KHÍ QUA GIÚP CHÁNH PHỦ BÌNH DÂN TÂY-BAN-NHA

Paris, 10-8 — Theo tin báo Petit Parisien, Thượng Hội-đồng quân sự Nga quyết định gửi một số võ quan qua Valence đặng sắp đặt trận thế cho cuộc đại tổng công cấp có. Nga đường như qua giúp quân chính phủ 1oo chiếc xe tăng kiểu lớn, 3oo chiếc nhỏ, 4ooo khẩu súng liên thanh lớn, 6ooo khẩu nhỏ, 2o ooo khẩu súng trường kiểu mới, 3oo chiếc máy bay, 5ooo trái phá có hơi độc. 2oo phi công và 1oo kỹ sư hầu họa.

MÁY BAY CHÁNH PHỦ THẢ BOM XUỐNG THÀNH MAJORQUE

Valence 10 8.— Máy bay chánh phủ thả bom xuống Majorque, nhiều xưởng máy bay quân nghịch bị tan nát.

Ở Barcelone mấy hôm nay đảng vô-chánh-phủ và cộng-sản xung đột nhau nhiều trận, có nhiều người bị thương.

Việc trong nước

(Tiếp theo trang 3)

Kể từ tháng 3 đến tháng 5 đã nhiều chỗ mất trộm, mà nay càng lộng quá, mấy chỗ bị trộm quá có đi thưa với Hương hiệu Đoàn-Hạo, mà Hương hiệu làm thinh không trình quan. Hiện trong làng bọn tiêu du trộm cướp nhiều, lẽ phải Hương hiệu bắt chúng nó đêm tối ra vườn canh, thì chúng mới hết tha hồ khuấy phá như bây giờ.

Mong quan trên các nghiêm trấp phòng nhiễu cho dân khỏi bị lụy. Bàng dân

QUẢNG - NGÃI

Đã bị làng gông trói, mà còn bị quan giam !

Vì vụ Nguyễn-Suyền, hương bộ cựu làng An-Phú (Sơn-tịnh) bị hương lý làng Trường-thành, phủ Tư-nghĩa đóng gông, sau vợ con Nguyễn-Suyền tới đem cơm cũng bị trói giữ, đến 7 ngày đêm, sau thân nhân Nguyễn Suyền đến tỉnh kêu nài 2 lần đơn, mới được phái giải về phủ lấy cung tiêu và cho Suyền đi xem nhà thương Quảng - Ngãi. «T. D số 1044 ngày 28-7-37 có đăng).

Nguyễn-Suyền ở nhà thương ra, ngày 15 tháng 6 ta (22 7-37) có đưa đơn đến phủ Tư Nghĩa xin xét, quan phủ chấp đơn và dặn Nguyễn Suyền: 17 (24-7-37) đến nha đặng lấy cung lịnh.

Hôm ấy Suyền tuân đến nha, không thấy lấy cung, chỉ sai lính đem Suyền xuống trại giam, hơn 2 tuần mà không thấy cứu xét. Vừa rồi thấy con Suyền là Nguyễn Miệt có đơn kêu nài tại tỉnh.

L. D. Kh.

An trộm lộng quá !

Tại xóm Phú Thạnh, làng Chánh-Lộ, tổng Nghĩa Điền, phủ Tư Nghĩa, gần đây bọn trộm hoành hành lắm:

Tối 25 tháng 6 ta (1-8-37) xóc lúa của Phạm Mẹo mất mấy gánh, không ai hay.

Đêm 27 (3-8-37) vào nhà Chín Sánh, bị người nhà hay hô hoán, lân bàng tiếp đến, mở cổng trong bừng Quan Một Cô được tin có đến nơi, mà chúng cũng thoát.

Đêm 28, 29 tháng 6 và 1 tháng 7 ta (4, 5 và 6-8-37) vừa ăn cơm tối, thì đã tới cắt rào và đào ngạch nhà Thợ Mão, (tức Người Chồn), kế tiếp luôn 2 đêm cũng đào lỗ ngạch gần một chỗ, người nhà hay, la đuổi.

Tại vọng canh (gần thợ Mão 20m), tuy có dân canh đánh mõ, mà chúng không kiêng nể gì.

Đáng chú ý là mấy vụ trộm kế tiếp, mà quanh quẩn cũng trong vòng mấy cái nhà gần nhau, lại gần vọng canh của xóm. Vậy mong nhà đương cuộc để ý sức kiểm phòng cho dân lành được yên. P. V.

BÌNH - ĐỊNH

Một vụ kiện mong quan trên thẩm xét

Ở làng Hòa cư, phủ An nhơn, có cụ lý trưởng Bùi-Khâm chung anh em kế nhau làm lý trưởng, nắm cả quyền làng trong tay, làm nhiều những tội:

1) Nguyên làng có 2 cái mương máng để dẫn nước vào ruộng. Năm Bảo đại thứ 6, các hào, dân, điền hộ, đồng ký trích xin đơn cấu giá 4 mẫu công điền trong 3 năm được 200$, và phân liêm công tư điền hộ được 177$ cộng là 377$, trả làm mương máng đá và ciment, có thưa bằng quan giao Bùi-Khâm nhận số bạc ấy làm chánh độ sự làm mương ấy. Y tiêu số bạc ấy hết 7, 8 phần, làm 2 cái máng bằng gỗ sơ sài không đủ cách thức trong đơn bằng, mà số chi tiêu về việc làm mương ấy tính không minh bạch.

2) Năm Bảo đại thứ 7, đường hẻo xa có đắp qua công điền làng ấy, sắp giá đất là 302$60, giao cho đương thời lý trưởng nhận. Bùi-Khâm mưu cùng lý trưởng nhận 87$40, rồi sau chỉ 4 cái ruộng hương hỏa của y đặng khấu số bạc ấy.

Những lạm như vậy mà dân làng không ai dám động, vì sợ quyền hào; duy có Nguyễn-Hàm là nhiều ruộng, bị thiệt hại về mương nước lắm, nên có đơn kêu tại Phủ, Tỉnh và Bộ, đã lâu mà chưa được quan trên sơi xét, thiệt thời cho dòng dân. Mong quan trên ghé mắt.

H. C. Lai cẩn

Có ai vu cáo chăng ?

Lúc 8 giờ rưỡi sáng ngày 25 tháng 6 ta (1er Août), một đảng Tây Thương chánh Qui nhơn và hai người đột đến xét nhà ông Quang - Lợi buôn bán ở Chợ - gồm, làng Vĩnh trường, tổng Thạch bàn, huyện, Phù cát Khám ngét một tiếng đồng hồ, không được vật gì, chỉ tìm được hai xe cắn bộ (chỗ người ta thường ngồi để mua đồ), một cái vo hằng ngân chưa cạo, trong đựng chất gì đen đen giống như dường đen với thứ vật gì trộn lộn, nghiệm không phải vật gì khả nghi, đảng Tây yết đi rồi về.

Người ta nói, gần đó có tên C. ở làng Mỹ Bình nghiện thuốc, thường ăn khuấy nhiều vàng nhẹ, nhứt là nhà Chợ gồm, nó mượn tiền, ai không cho thì nó hăm sẽ có đồ lụy...

Chuyện nầy cũng là lối vu, may người Thương chánh biết đồ vu mà vứt đi, không thì lụy ta. Lương dân

PHÚ - YÊN

Ông già 70 tuổi bị đánh trói một cách ngang ngược

Ở làng Tây phú (Tuy hòa), lý trưởng Trần-Thọ, đại hào mục Đào - Lượng, Đào-Thâm, Đào-Tá, Đào-Du, những lạm lương bổng lắm. tính tệ nhiều khoản, bọn Đào-Long, Đào-Ngô, Đào-Khai, Lê-công-Thạnh có đơn kêu tại Phủ, Tỉnh, Tòa, Bộ. Bọn kia thù hiềm, ngày 2 tháng 6 ta, khi 6 giờ tối, gây chuyện đánh trói ông Lê-Trận (trận 70 tuổi) một cách quá tàn nhẫn. Ông già la lên ở con ông thấy vậy, hoảng hồn chạy bảo Phủ.

Quá ngày mồng 3 tháng 6, công vụ hồi cho dưỡi rồi giải ông già đến Phủ. Bản nha, quan cho giấy đi nhà thương Tuy hòa điều trị.

Đến ngày mồng 10 tháng 6, ông già có đơn kêu ức tại Phủ và Tỉnh, Tòa; Tỉnh, Tòa lại giao về Phủ cứu xét, chưa thấy quan xử ra sao. Bi đường

SỰ BÍ MẬT CỦA SỨC KHỎE...

Biết bao nhiêu bệnh sinh ra chỉ vì máu không được trong sạch hay không đủ chất bổ.

Máu nếu có rất nhiều chất độc, chạy qua khắp cả thân thể, tất đâu làm cho đau đấy. khó tiêu, đau đớn mình mẩy gân cốt, đau lưng thận, đau bàng quang, đau da giầy, đau tử cung đờn bà, bệnh đau người da.

Máu không đủ chất bổ, làm cho người yếu đi, thân thể không có đủ sức khỏe để giữ cho vi trùng khỏi một ngày một nhiều thêm ra, sinh ra bao nhiêu bệnh tật.

Máu thật trong sạch và có rất nhiều chất bổ, đó là sự cần nhất để làm cho ta được khỏe mạnh. Phiền nỗi ngày nay ở trên đời lắm sự vui chơi, vì vậy mà hay nhọc mệt, thiếu máu, mà trong thân lại lắm chất độc. Chữa thạo cách tự nhiên của tạo hóa, làm cho máu lại tươi tốt và bổ như trước. Không cần gì phải thuốc chế khó khăn cả.

Tạo Hoá đã sinh ra để cho nhân loại dùng đủ các thuốc hay, để tìm bổ máu sẵn; hoặc vài thứ cỏ, hoặc vài thứ cây nhỏ, các thứ cây cỏ tốt nhất phần nhiều hay mọc ở khe các núi cao Alpes. Các thầy tu ở nhà dòng Chartreuse de Durbon ở xứ Dauphiné đã học kỹ các chất bổ ở cây cỏ đó, chế ra một thứ thuốc uống rất có tiếng kêu là thuốc nước sắc lá cây hiệu Chartreux de Durbon, thuốc chế bằng các chất bổ tự nhiên, kiến hiệu một cách lạ lùng. Hàng ngàn người khỏi bệnh, đủ biết là thuốc tốt.

Nếu các ngài thấy sự gì bất thường, thấy trong người nhọc mệt, nhất là vào lúc đổi mùa, xin dùng ngay thuốc Tisane des Chartreux de Durbon, chả bao lâu sẽ thấy máu tươi tốt chạy trong mạch làm thân thể mặt mũi mở sáng sủa, người được khỏe mạnh hơn nhiều.

TISANE des CHARTREUX de DURBON

Thuốc uống - Thuốc bôi - Thuốc viên

Các hiệu bào chế.

Hỏi có thuốc và cách dùng!

Laboratoires J. BERTHIER à Grenoble

NHÂN-TẠO-HUYẾT | CỐ-TINH BỔ-THẬN

BỔ-HUYẾT-GIẢI-TRÙNG | THẬN-HƯ — DI-TINH

Bổ-huyết thêm-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khỏi-người sung-sức — Chữa-đang đặc-biệt là rất được ưa-trọng LÂU và GIANG-MAI, vô-cùng nhẹ, nhẹ, ghê — Giải sạch nọc, trừ tiêu, mạnh gan — Bền lâu có mang đáng ca-thán — Ở cả đàng chẳng dễ đa, mau trở lại tươi đẹp.

CHUYÊN-TRỊ: Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi ra phát: đau lưng, mỏi mắt, mặt hoa, tai ù, đầu nặng, đi lọng rên, mất ngủ — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức ngồi, ngại bàn miền, chiêm-bao-chuyện-vẩn vân vân.... Đó nặng nhẹ, lâu đàng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi chai 1$50 — Nửa ve 1$50 | *Mỗi ve 1$00 — Nửa lá 0$60*

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thơ, mình-ký đã đăng trước, nay xin định bản phân chất, đoạn quan năm ANGOULINI, hạn khám thuốc Nhân-Tạo-Huyết qua Hội-ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

« .... Thuốc nầy lấy nhựa tinh chất của người một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouges du sang) tươi tốt « trong sạch và tốt được vị trông lắm, giang mai ».

Trích định đoạn nghiệm chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN:

« .... Thuốc nầy không có chất độc, tính chế toàn nguyên liệu « rất quí gồm SÂM mật ong v. v... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 Hàng-Bông — HANOI

CÓ MỘT, KHÔNG HAI

Có người có tới 30 người bị bệnh PHONG-TÍCH, tôn khi bị bệnh mà không hiểu bệnh gì, đọc 1 ít dưới nầy sẽ rõ:

Con ma, rượu say, nội bàm tính đọc hoặt đa mo đi ngủ hay đi tắm ngày, nên thọ bệnh, gọi là bệnh PHONG-TÍCH, không phải đau đa-đẳng, không phải đau bụng tình-nữa.

Khi lâm bệnh: Thấy: Cũng hơi, tức ngực, chóm mũi, đa chóm đầu, bụng cũ vinh bệnh, khi đa cũng mang rồi thì hay ở tự hơi hoặt ở chơi, thì tức bụng khó chịu, khi đau 1 ngày, chỉ đau lưng, đau run trên cổ, người thường ngủ ngồi, bồn-bồn chân tay, bị lâu năm sẽ một bàng, là bệnh đó. Chỉ một cái lầu!

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ:

HUẾ: Vĩnh-Thường, 69, phố Gia-Long;
TOURANE: Nguyễn-hữu-Vinh số Quảng-Đức;
NHATRANG: Bùi-Ân, Libraire;
PHANTHIẾT: Lê Nam-Hưng, Commerçant;
QUINHON: Đông-Lợi, Annam Khách-Sạn;
QUANGNGÃI: Chế-Hoàng 4 Place-Ph;
SOCTRANG: Hồ-văn-Minh, Huyện 6 Chương;
VINH: Hà-Chí-Lan Mahon Khách-Sạn;
VIENTIANE: Nam Phan-Chí-Lộc, rue Tagaria;
THAKHEK: Đào-Tiến Mahon Khách-Sạn;
LUANGPRABANG: Tiêu-văn-Chú, Boutiquier

PHONG-TÍCH TRẦN-DƯỢC — CON CHIM

Các tỉnh khắp Trung-Nam-Bắc có đại-lý.

VO-ĐÌNH-TÂN

An-tức Kim-tiến 1936

178 bis, Lachtray — HAIPHONG

MỘT VIỆC ĐÁNG MỪNG

Hòa-bình le 2 Juillet 1937

Monsieur TRẦN-ĐẮC-SỬ — HANOI

Thưa Ngài, chúng tôi gặp được thuốc bổ A phiện của Ngài trong chân tôi nhiều người bỏ được, có người hút rặng 2, 30 năm chẳng bỏ được, khi bỏ người rất mạnh khỏe đi làm như thường, ơn ấy không bút nào chúng tôi tả xiết, nay nhờ ngài gởi cho mỗi chục ve hạng ba 2$00 để tôi cho những người làm việc dưới tôi bỏ hút, vì hiện nay hút thuốc phiện nhiều sự khó khăn lắm.

BẠCH-VĂN-HOÀNG Tri châu HÒA BÌNH *kính thư*

Thuốc nầy dưới quyền kiểm soát tòa thí nghiệm Đông-dương và duyệt tòa án số 47 không ai được làm giả, thuốc có 5 hạng, giá khác nhau VĂN MINH GIỚI YÊN HOÀN, hạng nhất 5$00, hạng nhì 3$00 hạng ba 2$00, hạng tư 1$00, hạng năm 0$50 mỗi ve, muốn thêm sức khỏe khi bỏ hút dùng thêm thuốc sâm nhung sang bổ hoàng 2$00 một ve, uống 2 tuần lễ nó lọc hết máu cũ sinh máu mới, da thịt hồng hào không ai biết mình hút thuốc phiện, đã bì Pharmacie Tam-Tịnh, M. TRẦN-BẮC-SỬ phố số điếu 73 HANOI.

Có bán ở các đại-lý M. Văn Tân phố Doumer 37 Haiphòng, Lê Nam Hưng ở Phanthiết, Mme. Võ thị Trang ở Tuyhòa, M. Trần Cảnh ở Quảng-ngãi (annam), M. Lê văn Nhuận rue Thi nghè 27 ở Giađịnh, M. Ngô văn Tạp ở Camau, M. Tăng hiệp Phát ở Longxuyên (cochinchine). M. Nguyễn văn Đẳng ở Pakse M. Đào Tố Thakhek, Phạm thị Lộc ở Vientiane (Laos). M. Huỳnh Trỹ 15 cochier, Nguyễn tân Quý 67 rue prairie ở Phnompenh, các nơi tỉnh mỗi nhà đại-lý.

Bệnh Quý Thuốc Tiên

Nếu các ngài mắc bệnh lậu, hay Tim-La, mới hay đã nhịp cốt, hay Lậu đã Nhịp-cốt, thì trong người vẫn được khỏe mạnh, chỉ khi nào thấy đâm uống rượu vào, trong người mệt nhọc thì cũng có tí ma, hay nước đã vàng, hay có cặc trắng, như thế là lậu nhịp cốt, bệnh như thế vô thuốc đã lại với vợ, thì người vợ mắc phải thì không đau buốt gì, chỉ thấy ra khí hư, huyết bạch, sau các vi trùng xy-nô ăn vào trong tử cung, thì hay lạnh bụng, đau bụng, đau gió con (Métrite) đa thì vàng, hay nóng nổi vật, hay nhức đầu v. v., vì không đau buốt, vì tử cung của đàn bà nó ngắn và to, vì thế không mấy người biết trường không phải bệnh lậu, như thế đã lây sinh ra làm bệnh nguy hiểm lắm. Vậy các ngài mắc các bệnh đã mà đã uống đã các thứ thuốc, trong Nam, người Bắc, rồi, bệnh vẫn không khỏi và rất hết sức độc. Thì cứ tin dùng thuốc HOÀNG-VĂN-ÍP 67 Marbri BẮC-NINH (Tonkin) nhẹ thế nào cũng mau khỏi và rất hết sức độc, không hại, không hại mình đực, thực như thế, chớ bán bừa không như mọi người nói nhảm thôi, như thành rồi lại chỉ là tìm người có bệnh, tôn mất bệnh nào, có thuốc của bán hiệu hễ uống là khỏi, thuốc tốt 1$00; Tim-La 2$00 1 lọ, thì mua gửi tính bán giao ngân; đại lý Lê Nam-Hưng Phanthiết, Quảng Lợi Chợ Gạo Pthong, Hồ Tính M. Avenue Paul Doumer Haiphòng, các đại-lý Huế, Saigon, vân vân.

Trong mùa viêm nhiệt, muốn tránh khỏi các chứng bịnh vặt, nên có sẵn trong mình một ve dầu Đại-Quang.

DẦU ĐẠI - QUANG

Mùi thơm dịu, không nồng gắt rẻ tiền, công hiệu rất mau.

Dầu Đại-Quang hay khu phong, giải cảm, trừ tà uế, tránh khỏi các chứng bịnh thiên thời, gặp khi nhức đầu, đau bụng, ngạt mũi, chóng mặt, cảm mạo đường hàn, trúng phong, trúng thử, sốt, rét, hoặc say rượu, say sóng, xoa dầu này liền kiến hiệu ngay, có sẵn ve dầu Đại-Quang trong mình thì khỏi lo tật bịnh chi hết.

Ve lớn giá bán 0$20 — Ve nhỏ giá 0$10. Khắp các nơi trong cõi Đông-Pháp đều có đại-lý.

ĐẠI - QUANG - DƯỢC - PHÒNG

Tổng-cục tại CHOLON — Phân cục tại HANOI, 29, Phố Hàng-Ngang

Tiểu thuyết «Sư Đầu Quái Hiệp» đã ra số 6 dễ hiểu không, xin Quí-Khách nhớ đón xem

Imprimerie TIẾNG-DÂN — HUẾ.

Vu Ginni (Huỳnh-Thúc-Kháng)